No. 2. **1821.**

BREDASCHE COURANT.

ZATURDAG den 15 JANUARIJ.

PATENTEN.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTEREN der Stad BREDA, ontvangen hebbende een besluit van Zijne Excellentie den Heere Staatsraad, Gouverneur der Provincie *Noord-Braband*, van den 27 December 1820 n.° 7, houdende aanschrijving, tot het oproepen van alle de Patentpligtigen, bij Tabel 7 en 8 der Wet van 21 Mei 1819 bedoeld, mitsgaders de Debitanten van Loterijbriefjes en alle Handeldrijvende en als *Kooplieden* te belasten Personen, welke hunne waren ter verkoop, het zij in het klein, het zij in het groot, te water of te lande, met zich voeren, voor zoo verre alle die Patentpligtigen in de *algemeene* beschrijving van 1821 zullen moeten worden begrepen, en zulks ten einde zich, voor of uiterlijk op den 15 Januarij van dit jaar, ter bekoming van hun Patent over hetzelve, aan te melden, als zullende na dien dag geene aanvraag meer worden aangenomen; — met verdere kennisgeving, dat dezulken, welke hun beroep *nà* dien tijd aanvangen, en alzoo in de bijzondere beschrijving begrepen worden, gehouden zullen zijn, zich *dadelijk* bij dien aanvang, van Patent te voorzien; met waarschuwing aan alle de voorschreven Patentpligtigen, om wel zorg te dragen, van hun beroep niet uitteoefenen, ten zij het Patent bij zich hebbende, om in staat te zijn, hetzelve, bij den eersten eisch daartoe gedaan, te kunnen vertoonen.

Brengen bij deze het vorenstaande ter kennisse van de belanghebbende, en roepen dien ten gevolge op:

A. De Inlandsche Kramers, met geheel of gedeeltelijk overdekte, of wel in of onder gebouwen geplaatste kramen of loodsen.

Met geheel of gedeeltelijk overdekte of wel in of onder gebouwen geplaatste stallen.

Met niet overdekte stallen, tafels blokken of kruiwagens, met schepen of schuiten, hunne waren ter verkoop rondvoerende.

Met rijtuigen, Paarden, of andere lastdieren, hunne waren ter verkoop rondvoerende.

Met marsen, manden, pakken, korven, kistjes, doozen en kastjes.

Zonder marsen, kramen, stallen, tafels of kruiwagens, met hunne waren omloopende of op markten, straten enz., zittende.

Hunne waren in herbergen of in bijzondere huizen of kamers uitstallende, of dezelve in openbare veilingen, bij koopen van doorgaans minder dan 25 guldensieder, doende verkoopen.

Koekkramers.

Kramers, wafelen, poffers en ander soortgelijk gebak bereidende of verkoopende.

B. De vreemde Kramers en Kooplieden.

Op dezelfde wijze als de Inlandsche hunne waren ter verkoop aanbiedende; en ook die genen, welke met Staalkaarten, monsters, proeven enz., rondreizen.

C. De Winkeliers en alle neringdoende lieden, als mede de Fabrijkanten en Werkbazen, en in het algemeen alle Patentpligtigen, welke hunne waren mogten verkoopen op eene der hier boven omschrevene wijzen.

D. Rondloopende vreemde Schaarslijpers.

Rondloopende vreemde Ketelboeters.

Rondloopende vreemde Klokkengieters.

Rondloopende vreemde Tinnenlepelgieters.

E. De debitanten van Loterijbriefjes.

F. Alle handeldrijvende en als kooplieden te belasten Personen, welke hunne waren ter verkoop, het zij in het klein, het zij in het groot, te water of te lande met zich voeren.

En zulks voor zoo verre alle de voornoemde Patentpligtigen in de algemeene beschrijving voor 1821 zullen moeten worden begrepen, ten einde zich, voor of uiterlijk op den 15 dezer maand Januarij, ter bekoming van hun Patent over hetzelve, ten kantore van den Heer *A. R. Blondel*, Ontvanger der Directe Belastingen binnen deze Stad, aan te melden; als zullende, na dien dag, geene aanvragen meer worden aangenomen.

Wordende de belanghebbende gewaarschuwd, dat wanneer door hen aan deze waarschuwing en oproeping niet mogt worden voldaan, zij aan zich zelven te wijten zullen hebben de schaden en nadeelen, die uit hunne nalatigheid te wachten staan.

BREDA, den 8 Januarij 1821.

WERDEN, vt.

Ter Ordonnantie van Burgemeesteren,

De Secretaris der Stad Breda,

OUKOOP.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTEREN der Stad BREDA, in ervaring gekomen zijnde, hoe dat door sommige Ingezetenen, op eene roekelooze wijze wordt te werk gegaan, in het plaatsen en bergen van licht, vuurvattende voorwerpen, en brandstoffen van allerhanden aard, waar door dezulken niet alleen zich blootstellen aan het gevaar van Brand, maar te zelver tijd, hunne geburen exponeren om in eenen gelijken ramp te deelen.

Voorts mede berigt ontvangen hebbende, hoe dat vele der Ingezetenen, door eene ongeoorloofde nalatigheid, verzuimen de Schoorsteenen van de door hun bewoond wordende huizingen en woningen van roet en andere vuurvattende stoffen te zuiveren en schoon te houden; — gelijk ook hoe dat er onderscheidene Schoorsteenen zijn waar in barsten, scheuren, en andere tegens de veiligheid aanloopende gebreken gevonden worden.

Hebben dienvolgens, tot voorkoming van alle daaruit te vrezen gevaren en ongelukken, goedgevonden, de Ingezetenen dezer Stad te gelasten, gelijk dezelve gelast worden bij deze, om dadelijk en van stonden aan, alle de in hunne huizingen en woningen voorhanden zijnde brandstoffen, mitsgaders alle vuurvattende voorwerpen te ruimen uit de nabijheid der Schoorsteenen of geleiplaatsen van vuur, en alle dezelven met de meest mogelijke zorgvuldigheid te bergen en bewaard te houden op veilige plaatsen, dewelke door derzelver aard aan geene mededeeling van vuur of brandend licht zijn blootgesteld. — Wijders om hunne Stookplaatsen en Schoorsteenen onverwijld te doen veegen en zuiveren, gelijk mede om naauwkeurig onderzoek te doen, of de Stookplaatsen en Schoorsteenen hunner huizingen en woningen, zijn, in voldoende staat van zekerheid en of daarin geene barsten, scheuren, of andere gebreken en verhinderingen gevonden worden, waardoor hunne eigene zekerheid [illegible] en dit [illegible] of worden ontdekt, al het voorschrevene gebrekig bevondene, oogenblikkelijk en uiterlijk binnen acht dagen na dagteekening dezes, te doen herstellen en in behoorlijken staat te brengen; zullende den voormelden tijd van acht dagen verloopen zijnde, binnen deze Stad, door de Heeren Opperbrandmeesters en Brandmeesters, eene naauwkeurige Brandschouw worden begaan, en alle die genen, welke daarbij zullen bevonden worden te zijn in Overtreding aan de bij deze gestelde verordeningen, na gelegenheid van zaken, worden beboeten en gestraft, overeenkomstig de voorschriften der vigerende Wetten van Policie, en speciaal ingevolge de dispositien vervat in het Reglement of Ordonnantie op den Brand van den 6 Februarij 1747.

Herinneren wijders den Ingezetenen, dat ingevolge Art. 23 der Ordonnantie op den Brand, den 6 Februarij 1747 gearresteerd, dezelve verpligt zijn, om zoodra de Brandklok wordt geklept, het zij een Lantaarn met brandend licht voorzien aan den post van de deuren hunner huizingen te hangen, of wel behoorlijk voor hunne ontslotene vensterramen een brandend licht te plaatsen, op de boete van Zes Guldens.

En eindelijk, dat ingevolge Art. 42, van de nadere ampliatie op de Ordonnantie van den Brand den 24 October 1805 gearresteerd, bij het ontstaan van onverhoopten Brand, van denzelven zullen worden geweerd alle Vrouwen en Kinderen, en voorts alle onnutte personen; en dat het voorts, krachtens de bestaande voorzieningen op den Brand, aan de Wacht der Dienstdoende Schutterij en aan den Commissaris van Policie en deszelfs onderhoorigen, speciaal is opgedragen, om tegen het ontvreemden van goederen, en tegen het plegen van kwaadwilligheid aan de spuiten en verdere Bluschgereedschappen, scherpelijk te vigileren.

BREDA, den 8 Januarij 1821.

WERDEN, vt.

Ter Ordonnantie van Burgemeesteren,

De Secretaris der Stad Breda,

OUKOOP.

NEDERLANDEN.

BREDA den 12 Januarij. In ons berigt betrekkelijk de benoeming van heeren Burgemeesteren te Breda, (zie Bred. Cour. n.° 1 van dit jaar), zijn twee drukfeilen ingeslopen; men lezen in plaatse van den heere *J. J. van Naerssen*, *J. C. van Naerssen*, en in plaatse van den heere *H. Werden*, *F. A. Werden*.

(Het vervolg op de kant van deze bladzijde.)

— De zender van een naamloos vers, beginnende met het woord *Breda* en eindigende met woord *schragen*, zij bij deze verwittigd dat hetzelve in onze courant niet kan worden geplaatst.

— Wij meenen onzen lezeren geen ondienst te doen met de bijeenverzameling der volgende berigten:

„ Melde men verleden jaar het hoogst zeldzame geval dat, op den 14 dier maand, door den commissaris aan het veer de Lage Zwaluw, met behulp van de veerschippers en derzelver knechts, het pad van gezegd veer over het ijs naar de Louisa-polder gelegd, en den volgenden dag, langs dat pad, Z. K. H. de Prins van Oranje, in drie vierde uurs, met de veerschouw overgereden was; thans hebben wij het nog zeldzamer geval te vermelden, dat, tusschen de Moerdijk en Strijen Sas, en dus nog veel lager, verledene week, een pad over het ijs gebaand, en zelfs op schaatsen gepasseerd is. De bijzonderheden daarvan zijn opgegeven in het navolgend authentiek berigt:

MOERDIJK den 3 Januarij 1821.

„ Gisteren morgen is Adriaan van der Sluijs, verzeld van nog drie schippers-gezellen, met eene schietschouw, van hier naar het Strijen-Sas, over het vastzittend ijs, overgesleed: iets, dat niemand heugde immer gebeurd te zijn.

„ Heden middag, ten half een ure, is onze fungerende burgemeester, Johannis Hofman, met eene schietschouw, beladen met zes man en zes honderd ponden wigt, binnen twaalf minuten, hetzelve trajekt overgezeild, en vervolgens op schaatsen terug gekomen, zonder dat zij eenig gevaar bij dezen overtogt ondervonden hebben. Den ouden 82 jarigen veerman Arij van der Sluijs heugt niet, dit immer gebeurd te zijn; alleen verhaalt hij, dat oude lieden hem in zijnen jeugd verteld hebben, dat, in 1709, een deserteur het gewaagd heeft over te gaan."

Voorts meldt men van Strijen, dat, dienzelfden dag,

('t vervolg op de tweede bladzyde.)

door het Ministerie van den Notaris C. H. HENDRIKX, residereende te *Baarle Nassau*, presenteren aan te besteden: *het vernieuwen en vergrooten* van de OUDE KAPEL, met het *aanbouwen* van eenen NIEUWEN TOREN, waarvan het bestek en de conditien van nu af aan te zien en te lezen zijn ter plaatse voornoemd.

** De ondergeteekenden erkennen met blijdschap de zoo ruime begunstiging van het door hen uitgegevene werk, getiteld: JEZUS CHRISTUS IN ZIJNE HEILIGEN, of GALERIJ VAN VOORBEELDEN *uit de Schriften des Nieuwen Verbonds, tot bevordering van Evangelisch Geloof en Deugd, in de Heilige, Algemeene, Christelijke Kerk*, beschouwd door ALEXANDER DE KONING, Predikant te *Sliedrecht*, thans benoemd tot Predikant te *Meppel*. Des Konings Hoogstvereerende inteekening, en die van zoo velen, in onderscheidene standen en kerkgenootschappen, moedigt hen reeds overvloedig aan, om dat, in onzen leeftijd zoo belangrijk werk, op de best mogelijke wijze in het licht te zenden. Zij vinden zich verpligt aan hunne begunstigers te berigten, dat reeds *het eerste deel* ter Perse ligt, en verzoeken aan alle Boekhandelaren, die nog hunne inteekenlijsten niet terug gezonden hebben, dezelve aan hun te doen toekomen, terwijl voor alle Godsdienst-vrienden, die deze onderneming nog verzocht worden te bevorderen, de gelegenheid tot inschrijving op dit werk, gedurende deze maand, verlengd wordt.

Van gelijken berigten zij den inteekenaren op de door hen uitgegeven GEDICHTEN van A. N. VAN PELLECOM, dat het aantal reeds zoo groot is, dat de uitgave zal kunnen plaats hebben. Zij verzoeken de Boekhandelaren de nog onder hen berustende lijsten van inteekening, ten laatste voor 1 Maart aanstaande, aan de ondergeteekenden op te zenden, als zullende alsdan de inteekening gesloten zijn.

Nog herinneren zij allen degenen, die nog verkiezen in te teekenen op het tweede deel der *Geschiedenis van de Nederlandsche Hervormde Kerk*, door A. YPEIJ, *Doctor en Hoogleeraar der Godgeleerdheid te Groningen* en I. J. DERMOUT, *Secretaris van de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk en Predikant te 's Gravenhage*; zulks te doen uiterlijk voor 1 Februarij aanstaande, als wanneer de inteekening *finaal* zal worden gesloten. Het zal onnoodig zijn de *hooge waarde* en *onmisbaarheid* van dit *klassiek werk* te doen kennen, daar zulks uit de 1400 exemplaren des eersten deels bij inteekening uitgegeven, door de getuigenis der bezitters en alle de recensien genoegzaam is bewezen.

W. VAN BERGEN & COMP.

den 3 januarij, Bastiaan Niemantsverdriet, bouwman onder Strijen, en Dirk Troost, met nog twee andere gezellen, op schaatsen, van Strijen-Sas naar den Moerdijk zijn overgereden, en, na aldaar een glas punch gebruikt te hebben, dadelijk wederom op schaatsen terug gereden zijn, mede zonder eenigen hinder ontmoet te hebben.

Voor het doorgaan van het dooiweder, doch toen zich dat reeds begon te doen gevoelen, vrijdag namiddag, den 5den dezer, hebben Aart Hooghwerff, Jacob Overwater Teunis zoon en Dirk Teekens (de beide eerste Strijenaars, terwijl de laatste toevallig met zijn vaartuig in de haven lag), nog niet voldaan met de reeds vroeger zoo gelukkig volbragte waagstukken, waarvan hiervoor melding gemaakt is, het bestaan, om ook een paard te spannen voor eene slede, (onder de wegens deze zeldzame gebeurtenis toegezonden brieven is er echter een, die spreekt van een schietschouw), en ook daarmede, over het ijs, het veer tusschen de Moerdijk en Strijen-Sas te passeren; hetwelk almede gelukkig afgeloopen, en alzoo iets volvoerd is, dat zeker nooit te voren heeft plaats gehad, noch misschien immer weder zal kunnen plaats hebben; want zoo als men uit Strijen meldt, is er, benalve het reeds vermelde geval van een deserteur in den harden winter van 1709 in de geschiedenis van alle voorgaande harde winters, als die van 1684, 1709, 1740, 1763, 1776, 1784, 1795 en meer andere, geen voorbeeld bekend, dat men gezegd veer, over het ijs, ooit te voet, veel minder met slede en paard heeft kunnen passeren.

Niet minder opmerkelijk is hetgeen van den Briel, onder dagteekening van den 5den dezer, gemeldt wordt: „Niet alleen," schrijft men van daar, „dat het ijs, zoo wel in den mond van de Maas als in den mond van het Haringvliet, zich verder zeewaarts vastgezet heeft dan de oudste lieden ooit gezien hebben; maar men heeft hier ook deze week op de rivier zeewaarts, tot aan het steenen baken van Oostvoorn, op schaatsen gereden; en, hetgeen wel ligt nooit te voren gebeurd is, althans nergens vermeld gevonden wordt, noch ook ligtelijk immer wederom beleefd zal worden, men is het ijs, zoowel van Oostvoorn naar den hoek van Holland, als van Hellevoetsluis naar het Sas, op het eiland Goeree, en dus op beide plaatsen zoo goed als in openbare zee, te voet overgegaan.

Bij deze gelegenheid zal het niet ongepast zijn de in onderscheidene werken verstrooide berigten van strenge winters alhier te vereenigen. Zie hier eenige der voornaamste jaren, welke zich, inzonderheid door eenen hoogen graad van koude, hebben onderscheiden:

In het jaar 401 was de zwarte zee geheel met ijs overdekt.

In het jaar 763 was niet alleen de zwarte zee bevroren, maar ook de straat van de Dardanellen met ijs bedekt. Op sommige plaatsen lag de sneeuw 50 voeten hoog, en in verscheidene steden stapelde het ijs zich zoodanig opeen, dat de muren dreigden in te storten.

In het jaar 806 bevroor de Adriatische zee.

In 891 en 893 vernielde de koude de wijnbergen en deed de beesten op de stallen sterven.

In 1044 overdekte eene groote menigte sneeuw de aarde vernielde de wijngaarden en vruchtboomen, en een hongersnood volgde.

In 1067 was de koude zoo fel, dat de reizigers in Duitschland op de wegen dood bleven.

In 1135 was het in Italie zeer koud; de Po zette zich vast van Cremona tot aan de zee; verbazende sneeuwhopen verstopten de wegen; de vorst deed de wijnvaten springen en de boomen bersten.

In 1236 bevroor de Donau tot op den bodem, en bleef dezelve lang in dien staat.

In 1281 viel er in Oostenrijk zoo veel sneeuw, dat sommige huize daaronder werden begraven.

De winter van 1408 was de strengste, waarvan men kennis draagt. Niet alleen de Donau, maar ook de straat Gotland en Oland, tusschen Denemarken en Zweden, bevroren zoodanig, dat de wolven, uit hunne wildernissen verdreven, tot in Jutland doordrongen. In Frankrijk werden de wijnbergen en boomgaarden vernield.

In 1468 was de winter in Vlaanderen zoo streng, dat men den wijn met een bijl moest in stukken hakken, om aan de soldaten uit te deelen.

Hetzelfde gebeurde in het jaar 1544.

In 1564 en 1565 was de winter zoo streng, dat de schelde toevroor, en gedurende drie maanden kon men dezelve met geladen wagens passeren.

In de jaren 1621 en 1622 waren niet alleen alle de rivieren van Europa, maar ook de Zuiderzee geheel bevroren; de Hellespont was met ijs bedekt, eene vloot van Venetie lag in de Adriatische zee als geblokkeerd.

De winters van 1658, 1659 en 1660 waren in Italie bij uitnemendheid streng; de rivieren droegen zwaar beladene wagens, en, sedert verscheidene eeuwen, was er in Rome zoo veel sneeuw niet gevallen.

Het was in 1658, dat Karel X, Koning van Zweden, den kleinen Belt, over het ijs, van Holstein naar Denemarken passeerde, met geheel zijn leger, met artilleriewagens en bagagie.

In 1691 was de koude zoo sterk in Oostenrijk, dat de Hongaarsche wolven binnen Weenen kwamen en aldaar menschen en beesten aanvielen.

In 1709 kwam de beruchte winter, bij uitzondering *de koude winter* genoemd; alle rivieren en meren bevroren, en zelfs de zee tot op eenige mijlen van hare oevers. Men schrijft, dat de vorst, ter diepte van drie roeden in het aardrijk drong. De vogelen en wilde dieren lagen dood over de velden verspreid; een aantal menschen stierven van koude in hunne woningen; in Engeland was de koude zoo streng, dat het grootste gedeelte der boomen, heesters en veldvruchten vernield werd. In het zuiden van Frankrijk werden de olijfboomen, voor het grootste deel vernield, en nog zijn dezelve niet geheel van dit onheil hersteld. De Adriatische zee bevroor van het eene eind tot het andere; ook de Middellandsche zee bevroor omtrent de kusten van Genua; de oranje- en citroenboomen moesten in de schoonste streken van Italie veel lijden.

In 1740 was de koude bijna zoo streng als in 1709; in Spanje en Portugal viel de sneeuw ter dikte van 9 à 10 voeten; de Zuider zee bevroor geheel, en duizende menschen passeerde dezelve te voet en op schaatsen; te Leyden daalde de thermometer 10 graden op de schaal van *Fahrenheit*; en in Engeland bevroren alle de meren, en men braadde een os op de Theems.

In 1754 en 1755 daalde de thermometer van *Fahrenheit* tot aan den voet van de schaal; in Engeland stolde het sterkste bier of ail, en was hetzelve, een kwartier lang in een glas in de open lucht geplaatst, met een duim dik ijs bedekt.

De Winters van 1784 en 1785 waren zeer streng, en de kleine Belt bevroor geheel.

In 1788 was het bij uitnemendheid koud, als ook in 1795, toen de Fransche Republiekeinsche legers over het ijs in Holland doordrongen.

MENGELINGEN.

AAN ZEKEREN DICHTER.

ó Dichter! kon 't betoog u zoo veel onrust baren,
Dat 's menschen ziel uit stof en anders niet bestaat?
De onsterflijkheid, die zweeft op uw vergode snaren,
Bewijst, dat dit betoog op *uwe* ziel niet slaat.
Elk zondert *u* er uit, en *expliceert* het dus:
De ziel van Dichter J. . . is enkel *spiritus*.
ex tempore.

SPREUKEN UIT HET GRIEKSCH VERTAALD.

Hij put water met eene zeef die zich verbeeldt dat hij zonder boeken leeren kan.

Wat regt is wordt veeltijds krom gemaakt, het tegendeel geschiedt zelden.

Niemand is zoo dom of hij kan meesterlijk bedillen, laken of afkeuren.

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA, van den 12 Januarij 1821.

		Gl.	Cs.
Het Mudde Tarwe	f	6:	70.
——— Rogge. Oude			[illegible]
——— Rogge. Nieuwe		4:	25.
——— Gerst (winter)		3:	50.
——— Boekwijt		4:	35.
——— Haver		1:	95.
Fijn Tarwe Meel (per Ned. pond.)		00:	22½.
Grof ——— idem.		00:	11¼.
Rogge Meel idem.		00:	00.
Boter idem.		00:	57½.
Aardappelen (Vat of Mudde)		1:	30.
't ½ Ned. Pond Fijn Tarwe Brood		00:	11¼.
De 1 — —— Grof. idem.		00:	11¼.
De 3 — —— Rogge Brood		00:	20.
Het Ned. pond Rundvleesch		00:	45.
——— Kalfsvleesch		00:	50.
——— Schapenvleesch.		00:	55.
——— Versch Varkenvleesch		00:	35.
——— Gerookt idem		00	80.
De 500 pond Hooi. (Ned. Pond).		0:	00.
——— Stroo (Rogge) 500 pond		0:	00.
Het 1000 Eiken Telhout		3	00.
——— Doof Hout		2	00.
De Kar Spaanders.		3:	50.
——— Struiken		4:	40.
De 100 Mutsaard		2	80.

De ondergeteekenden Med. Doctoren der stad Breda, hebben onderling besloten den prijs op de *dagvisiten* in zoo verre te veranderen, dat men dezelve, te beginnen met den eersten Januarij dezes jaars, zal bepalen voor de Dienstboden op *zes stuivers*, voor de *gegoede* Ingezetenen op *acht stuivers* en voor de *meest gegoeden* op *tien stuivers*, en zulks tot tijd en wijlen dat het algemeen tarief voor deze provincie ontworpen en aan de Gedeputeerde Staten voorgedragen, in werking zal komen.

Breda den 11 Januarij 1821.

H. F. INGENHOUSZ, Med. Doct.
F. HERMUS, Med. Doct.
W. VAN KAKERKEN, Med. Doct.
J. F. VAN MENS, Med. Doct.
H. G. DE BEVEREN ESVELDT, Med. et Pharmac. Doct.

ADVERTENTIEN.

** PASTOR en KERKMEESTERS der Roomsch Katholijke Gemeente *van Riel*, bij *Tilburg*, zullen op Maandag, die zijn zal den 5 Februarij dezes jaars 1821, om twee ure na de middag, ten huize en herberge van SEBASTIAAN CRIELAARTS, in *den Zwaan* aldaar.

(*vervolg op de kant van deze bladzijde.*)

Gedrukt te BREDA, bij W. VAN BERGEN en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.